

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
58-506 Jelenia Góra, al. Jana Pawła II 7

**SPRAWOZDANIE
MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
za 2017 r.**

Jelenia Góra, 2018 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze realizując w 2017 r. zadania z zakresu polityki społecznej państwa, wydatkował ogółem kwotę **87.921.491,73 zł** (w tym z dotacji Miasta Jeleniej Góry 5.159.599,73 zł, środki pozabudżetowe PFRON 1.831.617,66 zł). Na kwotę tę składają się koszty świadczeń oraz koszty obsługi Ośrodka. Powyższe zadania określone zostały:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
  - ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
  - ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
  - ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
  - ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
  - ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
  - ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
  - ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
  - ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
  - ustawą z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
  - ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
  - ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
  - ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
  - uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem”.

Zadania wynikające z wyżej wymienionych aktów prawnych stanowią zadania własne gminy, zadania własne powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Środki finansowe wydatkowano na realizację następujących świadczeń:

- zasiłki stałe	3 616 257,33
- ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe	306 800,00
- zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze	2 141 416,00
- realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	1 362 229,83
- usługi opiekuńcze	911 308,28
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych	20 198,96
- odpłatność za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów, w tym koszt przewozu osób starszych do dps 3.520 zł	3 958 099,42
- zapewnienie noclegu, posiłku i niezbędnego ubrania dla osób bezdomnych	526 800,00
- kolację wigilijną dla najuboższych	6 000,00
- prace społecznie – użyteczne	186 278,94

- funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	634 413,48
- funkcjonowanie Działu Interwencji Kryzysowej (w tym: z przeciwdziałania alkoholizmowi 372.213,69 zł oraz działalności specjalistycznego poradnictwa i ośrodków interwencji kryzysowej 98.184,70 zł)	470 398,39
- zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w tym programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie)	9 334,98
- działalność Świetlicy dla dzieci Jelonek	121 236,17
- kolonie dla dzieci w ramach realizacji zadań z przeciwdziałania alkoholizmowi	79 989,00
- środki na realizację zadań w Dziale Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom	29 999,46
- świadczenia dla rodzin zastępczych	1 818 130,77
- wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych	109 063,00
- wynagrodzenia asystentów i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	332 768,67
- koszty przeprowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze	4 300,00
- utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	3 365 192,53
- przewóz dzieci do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych	3 396,69
- ubezpieczenie zdrowotne dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	31 730,40
- świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia w placówkach opiekuńczo–wychowawczych oraz przewóz dzieci do placówek	73 967,65
- rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych – (w tym PFRON – 1.831.617,66 zł, środki własne miasta – 106.639,20 zł),	1 938 256,86
- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi	24. 856.003,70
- ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające wybrane świadczenia rodzinne	461 780,44
- świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi	34. 637.997,23
- dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych 500+ , w tym koszty obsługi (7.245,71 zł)	726 579,16
- wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4 tys. zł „Za życiem”	37 111,00
- pobyt dzieci w zakładach opiekuńczo – leczniczych	41 060,48
- opłatek Maltański	2 500,00
- organizacja integracyjnej zabawy mikołajkowej	7 999,20
- szkolenie „Superwizja” dla pracowników socjalnych	13 440,00
- paczki dla dzieci	8 000,00
- dofinansowanie realizacji Projektu „Postaw na siebie II” ze środków EFS	147 741,76
- pokrywanie kosztów wydawania decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, korzystających z pomocy społecznej	8 899,70

- usuwanie skutków klęsk żywiołowych	4 800,00
- koszty utrzymania MOPS z tytułu realizacji zadań własnych i zleconych	4 787 410,21
- wydatki z tytułu zwrotu świadczeń nienależnie pobranych przez podopiecznych za lata ubiegłe.	122 602,04

II. ZADANIA WŁASNE GMINY.

Działając na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania własne gminy, do których należy m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- sprawianie pogrzebu,
- dożywianie dzieci i osób dorosłych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- praca socjalna.

Powyższe świadczenia przyznawane były osobom i rodzinom spełniającym przesłanki ogólne określone w art. 7 i 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jak również przesłanki szczegółowe, wymagane w przypadku poszczególnych rodzajów świadczeń.

Podstawowym kryterium oceny zasadności przyznania konkretnej formy pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa danej osoby lub rodziny, wynikająca z co najmniej jednej okoliczności wskazanej w art. 7 cytowanej ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych także uzyskiwanie miesięcznego dochodu nie przekraczającego kwot określonych w art. 8 ustawy, tj. tak zwanego kryterium dochodowego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2017 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 634,00 zł, natomiast dla osoby w rodzinie 514,00 zł. Maksymalna kwota zasiłku stałego została określona w wysokości 604,00 zł.

Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów zajmują się pracownicy socjalni w **Działach Pomocy Środowiskowej I i II**. Dokonują oni oceny sytuacji osobistej potencjalnego świadczeniobiorcy pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Obowiązkiem

pracownika socjalnego jest stwierdzenie stanu faktycznego danego podopiecznego oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu potrzebnego wsparcia.

Na tej podstawie wydawane są decyzje, które sporządza i ewidencjonuje **Dział Świadczeń Pomocy Społecznej**. W okresie sprawozdawczym, w Dziale tym wydano 10.941 decyzji administracyjnych, na które składało się 10.600 decyzji dotyczących świadczeń pieniężnych i w usługach oraz 341 decyzji dotyczących domów pomocy społecznej. Ponadto wydano 217 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej osobom nie objętym powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

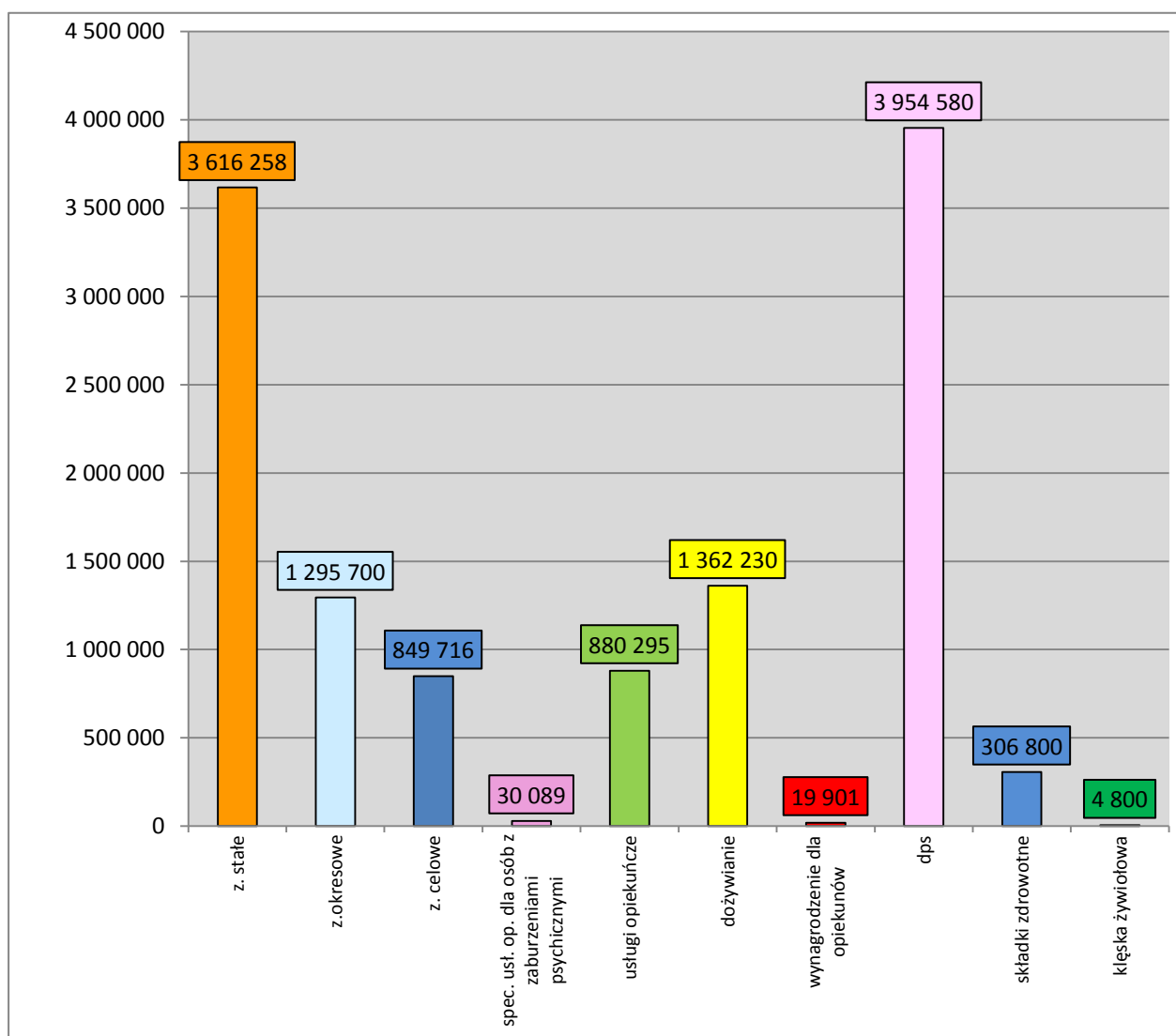
W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, w 2017 r. pomocy finansowej, w naturze i usługach udzielono 2.637 osobom, a łączny koszt świadczeń wyniósł 12 314 366,97 zł. W tej kwocie uwzględniono:

- zasiłki stałe na łączną kwotę 3.616.257,33 zł,
- zasiłki i pomoc w naturze na łączną kwotę 2.139.416,00 zł (w tym: środki własne miasta w wysokości 843.716,00 zł, dotacja celowa w wysokości 1.295.700,00 zł),
- usługi opiekuńcze na łączną kwotę 880.294,81 zł,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na kwotę 30.088,62 zł;
- realizację zadań wynikających z uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 - na łączną kwotę 1.362.229,83 zł (w tym: środki własne miasta w wysokości 581.282,05 zł, dotacja celowa w wysokości 780.947,78 zł),
- składki na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę 306.800,00 zł,
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych na kwotę 19.900,96 zł,
- opłaty za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej w kwocie 3.954.579,42 zł,
- zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną w kwocie 4.800,00 zł.

Poniższy wykres przedstawia wydatkowanie środków finansowych na wymienione zadania:

- zasiłki stałe w kwocie 3.616.257,33 zł
- zasiłki okresowe w kwocie: 1.295.700,00 zł,
- zasiłki celowe w kwocie: 843.716 zł,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na kwotę 30.088,62 zł,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w kwocie: 880.294,81 zł,

- realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w kwocie: 1.362.229,83 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę: 306.800,00 zł,
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych na kwotę: 19.900,96 zł,
- opłaty za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej w kwocie 3.954.579,42 zł
- zasilek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną w kwocie 4.800,00 zł,

Zasiłki stałe, które przysługują osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub orzeczonej całkowitej niezdolności do pracy i nie posiadającym uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w 2017 r. przyznano 765 klientom Ośrodka na łączną kwotę 3.616.257,33 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek opłacał **składki na ubezpieczenie zdrowotne** 681 osobom pobierającym zasiłek stały na kwotę 306.800,00 zł.

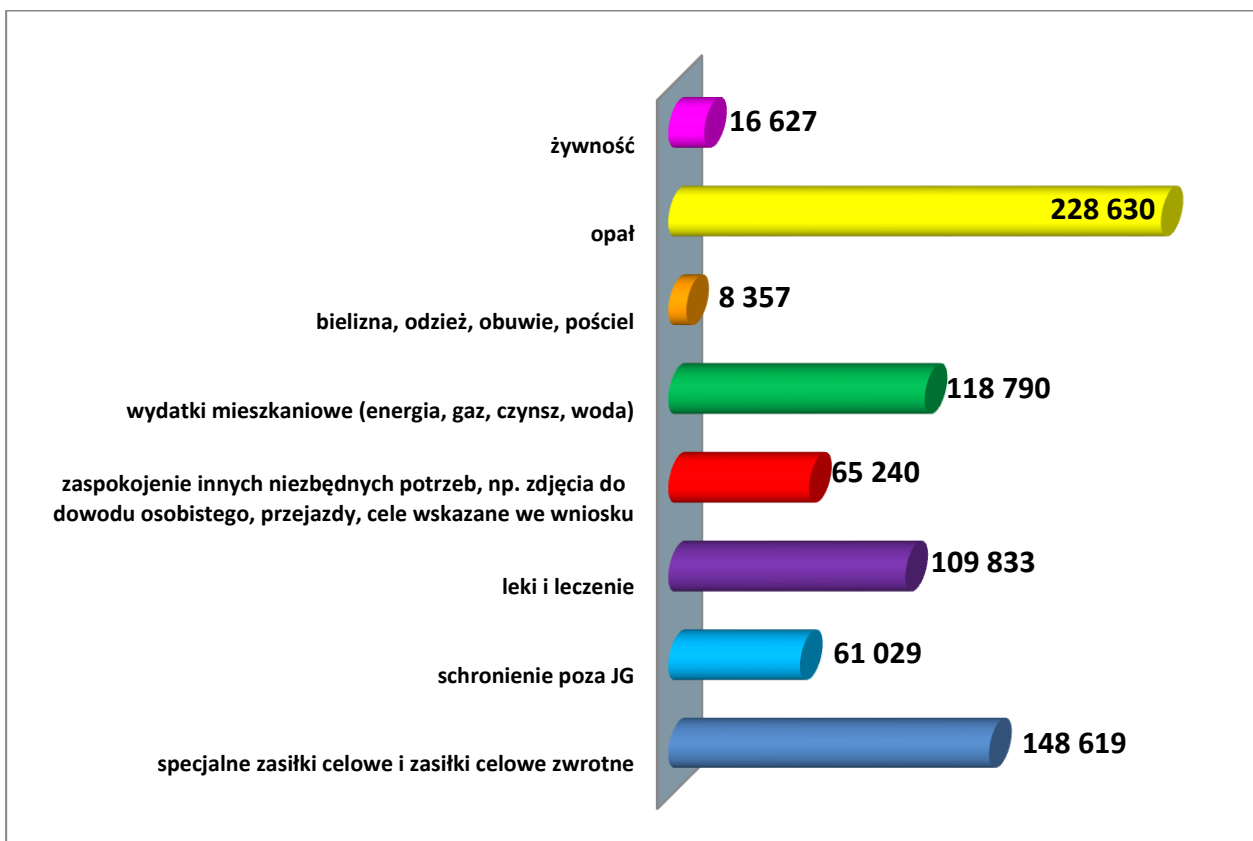
Zasiłki okresowe przysługują w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W roku 2017 pomoc taką otrzymało 842 osoby i rodziny na łączną kwotę 1.295.700,00 zł. Gwarantowana kwota zasiłku okresowego ustalona była w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym ustalonym przepisami ustawy, a własnym dochodem. Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 291,36 zł, zaś liczba udzielonych świadczeń wyniosła 4.447.

Przyznano dla 1 osoby zasiłek **celowy na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową** lub ekologiczną w kwocie **4.800,00 zł**.

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży i innych niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Tą formą pomocy w 2017 r. objęto 1.219 osób na łączną kwotę 751.125,00 zł (843.716,00 zł – 71.000,00 zł zdarzenia losowe – 21.591,00 zł pogrzeby).

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość przyznania **specjalnego zasiłku celowego** lub też **świadczenia zwrotnego**, w sytuacjach szczególnych, tj. takich, kiedy nie są spełnione wymogi w zakresie dochodów własnych lub też brak jest kryterium przyczynowości. W okolicznościach sprawy musi wystąpić jakaś szczególna sytuacja, która uzasadniałaby przyznanie takiej pomocy. W okresie sprawozdawczym tą formą pomocy objęto 254 osoby (w tym 3 - zasiłek celowy zwrotny) na kwotę **148.619 zł** (w tym 1.685,28 zł na zasiłki celowe zwrotne). Zasiłki zostały przyznane głównie dla emerytów i rencistów, którzy z własnych świadczeń rentowych niewiele przekraczających ustalony próg dochodowy, nie są w stanie zabezpieczyć się w opału na zimę lub też wykupić niezbędnych lekarstw.

Strukturę przyznanych zasiłków celowych przedstawia poniższy wykres:

Szczegółowy wykaz świadczeń udzielonych w formie zasiłków celowych oraz ich koszt przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Rodzaj zasiłku celowego	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń w zł.	Średnia wysokość świadczenia w zł.
Żywność, pomoc rzeczowa, zaspokojenie niezbędnych potrzeb, śniadania	154	257	16 627	64,70
Opał	454	501	228 630	456,35
Bielizna, odzież, obuwie, pościel	91	102	8 257	81,93

Rodzaj zasiłku celowego	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń w zł.	Średnia wysokość świadczenia w zł.
Wydatki mieszkaniowe (energia, gaz, czynsz, woda)	380	1 368	118 790	86,83
Zaspokojenie innych potrzeb: zdjęcia do dowodu osobistego, przejazdy, cele wskazane we wniosku	286	483	59 240	122,65
Leki i leczenie	445	1 214	109 833	90,47
Schronienie poza Gminą JG	21	111	61 029	549,81
Zasiłki celowe specjalne i zwrotne	254	679	148 619	218,88

Liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe nie sumuje się, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z różnych form pomocy lub z tym samych form - kilkakrotnie.

W okresie sprawozdawczym **na pokrycie skutków zdarzenia losowego** osobom uprawnionym przyznano 16 świadczeń na łączną kwotę **71.000,00 zł.**

Natomiast na **pokrycie kosztów pochówku** dla 9 osób wydatkowano kwotę 21.591,00 zł.

W 2014 roku weszła w życie Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” na lata **2014-2020**. W okresie sprawozdawczym pomocą w tej formie objęto 1.861 osób na kwotę 1.362.229,83 zł. W tej liczbie jest 626 dzieci w wieku 0 – 18 lat, przy czym 513 uczniów korzystało z pełnych obiadów w stołówkach szkolnych i w przedszkolach. Dla pozostałych dzieci wypłacono środki pieniężne na zakup posiłku.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, były dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób ich wymagających. W formie usług opiekuńczych objęto

pomocą 286 osób na kwotę 840.060,00 zł, a w formie specjalistycznych usług opiekuńczych - 19 osób na kwotę 49.610.00 zł.

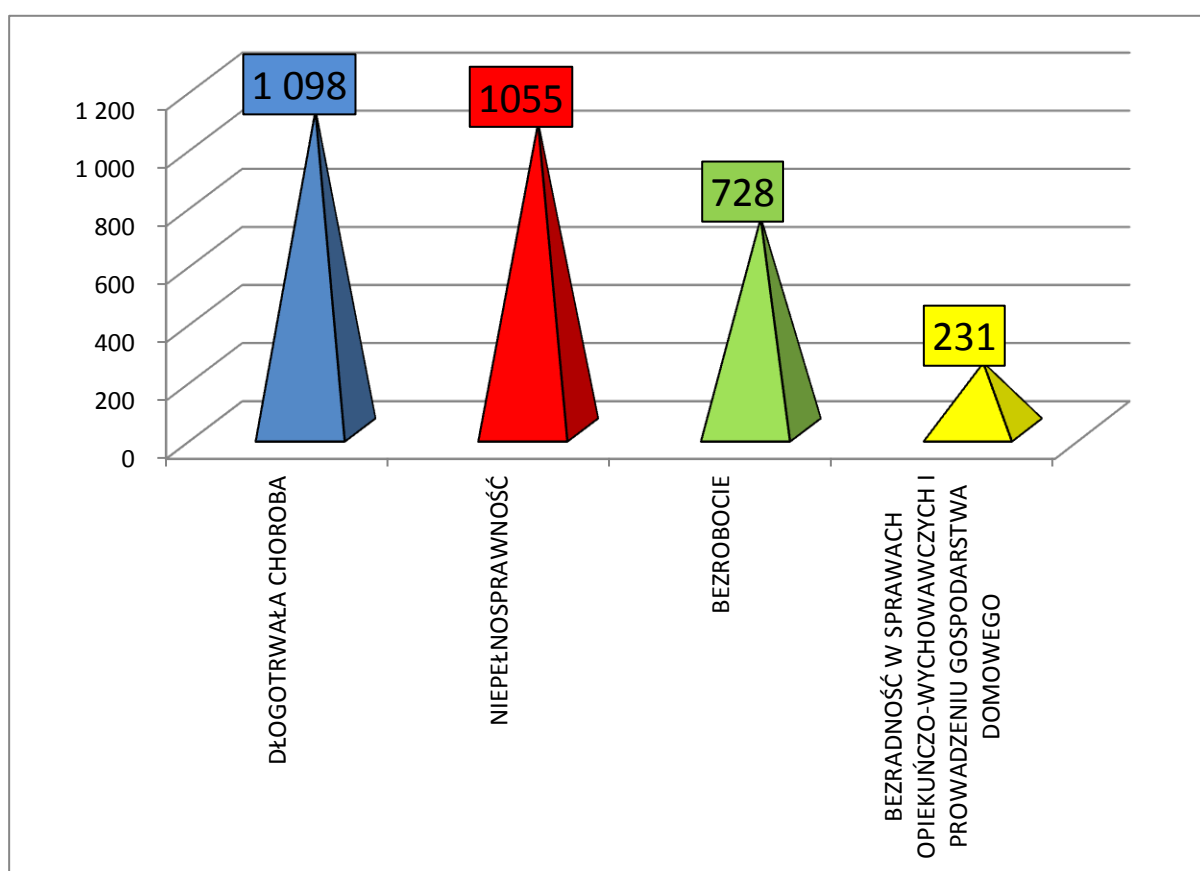
Pomocy w formie **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi** udzielono 4 osobom na kwotę 30.088,62 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek wnosił również opłatę za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w **domach pomocy społecznej** znajdujących się na terenie innych gmin. Osoby te wymagały całodobowej opieki, a pomoc w formie usług opiekuńczych nie zaspokajała potrzeb w tym zakresie. Świadczeniami w tej formie w 2017 roku objętych było 172 osoby na łączną kwotę 3.954.579,42 zł. Ponadto zorganizowano i opłacono przewóz 6 osób do domów pomocy społecznej na kwotę 3.520,00 zł.

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Spośród uwzględnionych przez ustawodawcę piętnastu przesłanek uzasadniających przyznanie świadczeń, najczęściej z ubóstwem skorelowane jest:

- niepełnosprawność - 1.055 rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba - 1.098 rodzin,
- bezrobocie - 728 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 233 rodziny.

Jedną z dysfunkcji uprawniającą do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej jest bezdomność. Osobom bezdomnym Ośrodek zapewnia pomoc w formie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. W okresie sprawozdawczym pomoc finansową w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz w formie dożywiania otrzymało 155 osób bezdomnych. 95 osobom decyzją administracyjną udzielono pomocy w formie skierowania do schroniska.

Na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej wypłacono wynagrodzenie dla 11 **opiekunów** na łączną kwotę **19.900,96 zł.** + koszty obsługi 298 zł.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, wydano 10.941 decyzji administracyjnych (świadczenia 10.600 + 341 dps).

Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów w tym zakresie zajmują się pracownicy socjalni zatrudnieni w **Dziale Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II.** Dokonują oni oceny sytuacji osobistej potencjalnego świadczeniobiorcy pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Obowiązkiem pracownika socjalnego jest stwierdzenie stanu faktycznego danego beneficjenta oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu potrzebnego wsparcia.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni przeprowadzili 5778 **wywiadów środowiskowych** w celu ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, w tym 361 wywiadów dla innych instytucji. Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzali na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych wywiady środowiskowe w ramach prowadzonych postępowań ustalających uprawnienia do zasiłku dla opiekuna oraz do specjalnego zasiłku opiekuńczego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 93 wywiady w tym zakresie. W oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci pracownicy socjalni przeprowadzili 53 wywiady środowiskowe w celu weryfikacji wątpliwości związanych z wydatkowaniem świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego.

Jednym z narzędzi pracy pracowników socjalnych jest **kontrakt socjalny**, będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przewyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2017 r. zawarto **220 kontraktów socjalnych** z osobami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej, w tym biorącymi udział w projekcie konkursowym „Postaw na siebie II”, realizowanym przez MOPS w Jeleniej Górze w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela także pomocy niematerialnej w formie **poradnictwa i pracy socjalnej**, świadczonej przez pracowników socjalnych w **Dziale**

Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II. Praca socjalna jest działalnością zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2017 r. pomocą niematerialną w formie wyłącznie **pracy socjalnej** objęto 1043 osoby w 403 rodzinach zamieszkujące na terenie Jeleniej Góry, natomiast poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 1689 osób z 951 rodzin.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej, na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni występowali do sądu z wnioskami o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego, bądź osób, które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia. Z kolei na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni zajmowali się również kierowaniem do sądu wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody w przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie jest zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu. Ponadto pracownicy socjalni kierowali do sądu wnioski o podjęcie działań w trybie art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy w przypadkach, gdy stwierdzono zagrożenie dobra dziecka przebywającego w rodzinie. W 2017 roku wystąpiono z 43 wnioskami w powyższych sprawach.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 –2020**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Podprogram 2017 pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze kwalifikowali osoby do pomocy żywnościowej wydając w okresie sprawozdawczym skierowania do dwóch organizacji partnerskich o zasięgu lokalnym. W okresie od sierpnia 2017 r. do grudnia 2017 r. wydano skierowania dla 1632 osób z 910 rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 200% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2016-2020”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował ze szkołami i pedagogami szkolnymi, z Policją i Strażą Miejską oraz z Sądem, kuratorami sądowymi i podmiotami działającymi w obszarze ochrony zdrowia. Ponadto pracownicy socjalni brali udział w 1841 posiedzeniach **grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Jeleniej Górze**. W okresie sprawozdawczym w sytuacjach wymagających pilnego działania, głównie w związku z przemocą domową, pracownicy socjalni w 31 rodzinach wszczęli procedurę „Niebieska Karta”, która obejmowała 101 osób.

Pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze na wniosek Policji, Straży Miejskiej i innych służb oraz na podstawie anonimowych zgłoszeń 128 razy podejmowali czynności w zakresie rozeznania sytuacji pod kątem występowania przemocy w 47 rodzinach. W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni podjęli czynności wobec 875 osób z 285

rodzin objętych procedurą „**Niebieskie Karty**”. W indywidualnych przypadkach zajmowali się organizowaniem pomocy medycznej, prawnej i socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie. Podjęto 73 takie działania w 34 rodzinach. Jednej rodzinie udzielono pomocy w uzyskaniu tymczasowego schronienia. Ponadto rodziny tego wymagające otrzymywały pomoc w formie poradnictwa. W 2017 r. udzielono 1174 porady w stosunku do 285 rodzin uwikłanych w przemoc, w tym 750 porad udzielono 266 osobom doświadczającym przemocy. W oparciu o § 5 pkt. 11 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry pracownicy socjalni 548 razy w 200 rodzinach prowadzili monitoring dalszego funkcjonowania rodzin po zakończeniu procedury NK.

Istotną pomocą świadczoną na rzecz dzieci z rodzin najuboższych oraz rodzin dysfunkcyjnych jest **organizacja wypoczynku letniego**. W 2017 roku Ośrodek zorganizował dla 91 dzieci pobyt na koloniach letnich w Mrzeżynie. Koszt kolonii wynoszący 79.989,00 zł został w całości pokryty ze środków pochodzących z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

W oparciu o art. 17 ust. 2 pkt. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze opracowali i realizowali trzy projekty socjalne pod nazwą: „Pudełko życia”, „Integracyjna zabawa mikołajkowa dla dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym Mikołaj Dzieciom” oraz „Opłatek Maltański”.

Projekt socjalny „**Pudełko życia**” realizowany w okresie od 15.09.2017 r. do 31.10.2017 r. na terenie miasta Jeleniej Góry, skierowany był do osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz samotnych, które z uwagi na swój stan zdrowia mogły wymagać interwencji służb ratunkowych w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia. We wskazanym okresie 200 osobom przekazano pudełko zwane „pudełkiem życia”, celem umieszczenia w nim wszelkich ważnych informacji o pacjencie by ratować życie każdemu kto w chwili przyjazdu pomocy medycznej nie jest w stanie samodzielnie podać informacji o swoim stanie zdrowia czy zażywanych lekach. Projekt realizowany był we współpracy z Wydziałem Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Jeleniej Góry, Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze oraz Środowiskowym Domem Samopomocy typu A w Jeleniej Górze.

Projekt socjalny „**Integracyjna zabawa mikołajkowa dla dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym Mikołaj Dzieciom**” skierowany był do 80 dzieci w wieku od 4 do 12 lat. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane dnia 02.12.2017 r. w sali Jeleniogórskiego Centrum Kultury w Jeleniej Górze przy ul. 1 Maja 60. Koszt zabawy i upominków dla dzieci został pokryty ze środków własnych Miasta Jelenia Góra w wys. 8.000,00 zł oraz wsparcia sponsorów tj.: Fundacja Tauron – 5.000,00 zł, Simet S.A. w Jeleniej Górze – 1.500,00 zł i Przedsiębiorstwo Farmaceutyczne Jelfa S.A. w Jeleniej Górze – 1.500,00 zł. Pomoc rzeczowa oraz gadżety promocyjne zostały przekazane przez lokalne firmy oraz przedsiębiorców tj.: ZORKA Sp. zo.o. w Jeleniej Górze, TAURON Ekoenergia, Jelenia Plast Sp. zo.o. w Jeleniej Górze, Hurtownia Owocowo – Warzywna „Jelfrut” w Jeleniej Górze, Hurtownia Spożywcza SIM w Jeleniej Górze, Cukiernia „Bristolka” w Jeleniej Górze, Galeria Sudecka w Jeleniej Górze, Hotel Gołębiowski w Karpaczu, Termy Cieplickie w Jeleniej Górze. Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Jeleniej Górze nieodpłatnie przygotowali kotyliony dla uczestników zabawy.

Projekt socjalny „**Oplatek Maltański**” stanowił kontynuację współpracy ze Związkiem Polskich Kawalerów Maltańskich w zakresie organizacji kolacji wigilijnej „Oplatek Maltański”. Uroczystość odbyła się w dniu 19 grudnia 2017 r. w Pałacu Staniszków w Staniszkowie i została objęta honorowym patronatem przez JE ks. Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego, Pana Aleksandra hr. Tarnowskiego – Prezydenta Zakonu Polskich Kawalerów Maltańskich oraz Pana Marcina Zawilę Prezydenta Miasta Jeleniej Góry i Pana Mirosława Kalatę Wójta Gminy Podgórzyn. Kolacja została przygotowana dla 75 osób objętych wsparciem MOPS w Jeleniej Górze i 15 osób korzystających z pomocy GOPS w Podgórzynie. Uroczystość została częściowo sfinansowana ze środków własnych Miasta w wys. 2.500,00 zł. Pozostałe koszty zostały pokryte przez GOPS w Podgórzynie, z wkładu finansowego Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jeruzolimskiego zwanego Rodyjskim i Maltańskim w ramach ogólnopolskiej akcji charytatywnej. Darczyńcami, którzy przekazali produkty spożywcze do paczek żywnościowych były firmy z terenu Jeleniej Góry: Leroy Merlin w Jeleniej Górze, sieć Biedronka, Jelenia Plast Sp. zo.o. w Jeleniej Górze oraz Rotary Club Jelenia Góra i firma Kry-Cha, której właściciel zapewnił transport uczestnikom uroczystej kolacji.

Ponadto pracownicy socjalni, jak co roku, współpracowali z Bursą Szkolną nr 1 przy organizacji dziewiątej edycji akcji „Wielka Paka dla Dzieciaka”. Dzięki zaangażowaniu pedagogów i młodzieży z Bursy oraz jeleniogórskich szkół mikołaj trafił po raz kolejny do domów najbardziej potrzebujących dzieci wskazanych przez pracowników socjalnych i obdarzył je prezentami.

Pracownicy socjalni w okresie zimowym, wspólnie ze Strażą Miejską cyklicznie patrolują miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne, takie jak przystanki, pustostany, ogródki działkowe, węzły ciepłownicze. Informują o możliwości skorzystania ze schronienia w schronisku, noclegowni i ogrzewalni, a także udzielają niezbędnej pomocy w tym zakresie. Jak co roku przeprowadzony został program pn. „**ZIMA 2017**”, organizowany wspólnie przez MOPS, Straż Miejską, Komendę Miejską Policji, Straż Ochrony Kolei oraz Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Jeleniogórskie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zatrudnia 40 osób na stanowisku pracownik socjalny w Dziale Pomocy Środowiskowej i Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem. Zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, obowiązującym od dnia 01.01.2015 r., ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Obecnie Ośrodek spełnia te wymagania.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom swoim działaniem obejmował Miasto Jelenią Górę, czynny był od godziny 07.30 do godz. 18.00.

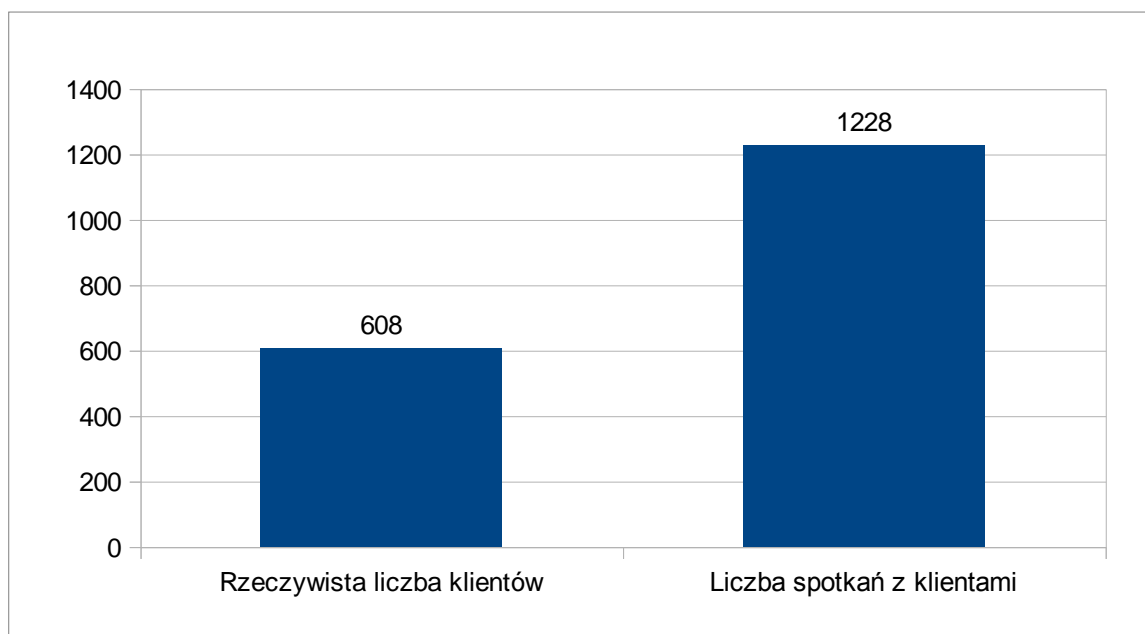
Informacje dotyczące funkcjonowania Działu były systematycznie emitowane w „Muzycznym Radiu” w godz. 10.00, 14.00 i 20.00. Ponadto, Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom prowadził stronę internetową na portalu społecznościowym, na której umieszczane są informacje na temat przemocy oraz aktualnych działań DIKPPiU.

W roku sprawozdawczym Dział promował swoje działania na rzecz mieszkańców Miasta Jeleniej Góry biorąc udział w festynach i programach w telewizji lokalnej, gdzie pracownicy Działu informowali mieszkańców o możliwościach skorzystania z różnych form wsparcia.

W 2017 r. osoby wymagające pomocy korzystały ze wsparcia: psychologów, pedagogów, lekarza psychiatry i radcy prawnego.

W okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. z usług Działu skorzystało ogółem **608** osób. Przy obliczeniach statystycznych - zgodnie z dziennymi rejestrami oraz oświadczeniami osób, prowadzonymi w Dziale - podano rzeczywistą liczbę osób korzystających w okresie sprawozdawczym z kompleksowej pomocy. Daną osobę wykazano tylko raz, bez względu na liczbę wizyt u poszczególnych interwentów. Poniżej dane zaprezentowano w wykresie nr 1.

Wykres 1.

W rzeczywistej liczbie klientów zawarta została liczba osób korzystających z indywidualnego wsparcia pedagogicznego, psychologicznego, poradnictwa w grupie wsparcia, pomocy psychiatrycznej i prawnej.

Główne problemy z jakimi zwrócili się mieszkańcy Jeleniej Góry do Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w roku ubiegłym to:

- przemoc ze strony bliskich: 157 osób,
- konflikt rodzinny: 146 osób,
- problemy emocjonalne: 130 osób,
- konflikty małżeńskie i w konkubinacie: 111 osób,
- problemy wychowawcze: 104 osoby,
- uzależnienie od alkoholu: 85 osób,
- trudności w funkcjonowaniu w życiu codziennym: 70 osób,
- zaburzenia psychopatologiczne, psychiczne: 39 osób,
- utrata bliskiej osoby: 30 osób.

W Dziale Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w roku 2017 funkcjonowała grupa wsparcia dla kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie.

Inne działania Ośrodka o charakterze edukacyjnym

W roku sprawozdawczym przeprowadzono warsztaty dla uczniów i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz dla rodziców dzieci przedszkolnych. Tematyka spotkań dotyczyła przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej. Łączna liczba uczestników warsztatów, którzy brali w nich udział to 1491 osób.

W miesiącu czerwcu Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom był współorganizatorem wraz z Komisarzatem I Policji, festynu z okazji Dnia Dziecka na terenie Domu Dziecka „Nadzieja”. Pracownicy zorganizowali dla dzieci liczne gry i zabawy oraz konkurs plastyczny z nagrodami dla najmłodszych. Nagrody dla dzieci zapewnione były głównie dzięki wsparciu sponsorów.

W miesiącu sierpniu pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom, we współpracy z Komendą Miejską Policji oraz Strażą Miejską, zorganizowali piknik edukacyjny pod nazwą „Sieciaki na wakacjach - bezpieczny powrót do szkoły”. Wydarzenie było adresowane do dzieci oraz ich rodziców. Dzieci aktywnie uczestniczyły w przygotowanych zadaniach w postaci piosenek, quizów, krzyżówek, rebusów, a dla najmłodszych – kolorowanek o tematyce wirtualnej. Również rodzice mieli

możliwość uzyskania cennych informacji oraz materiałów edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie zjawiska uzależnienia od Internetu a także cyberprzemocy.

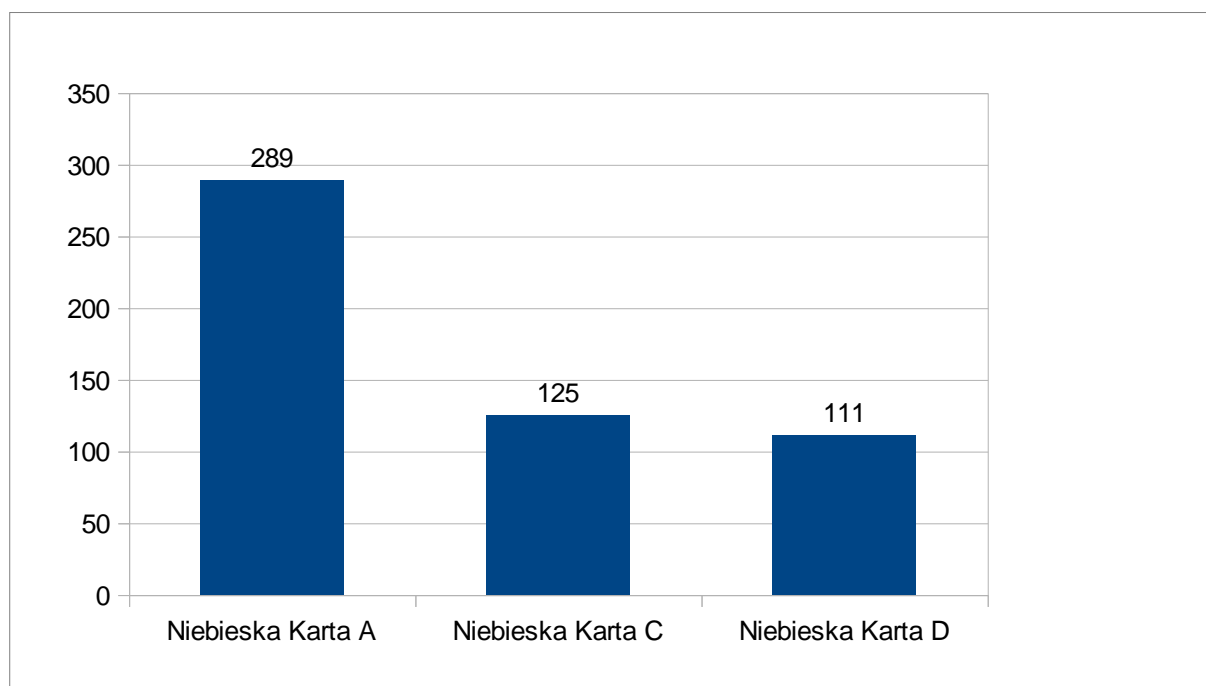
W roku 2017 r. pedagog Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom przeprowadził cykl warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ośrodek realizował warsztaty korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzony metodą z Duluth w wymiarze 10 godzin indywidualnych i 60 godzin spotkań grupowych. Warsztaty trwały w okresie od 25.07.2017 r. do 30.11.2017 r. Program rozpoczęło 7 mężczyzn, natomiast ukończył 1.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych

Zespół Interdyscyplinarny realizował działania określone w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2016 – 2020”. W 2017 r. odbyło się **9** posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz **1867** spotkań grup roboczych.

Do Przewodniczącej Zespołu w 2017 r. wpłynęło **289** „Niebieskich Kart”- formularz A. Na posiedzeniach grup roboczych wypełniono **125** „Niebieskich Kart” - formularz C oraz **111** „Niebieskie Karty” - formularz D. Dane prezentuje wykres nr 2.

Wykres 2.

W roku sprawozdawczym zostało zakończonych **234** procedury „Niebieskich Kart” po stwierdzeniu ustania przemocy w rodzinie i powzięciu uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a także rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W strukturze MOPS w Jeleniej Górze funkcjonuje jako dział **Dzienny Dom Pomocy Społecznej**, świadczący wsparcie dla osób starszych i samotnych, rencistów i emerytów o niskich dochodach, które ze względu na wiek i niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W 2017 r. średnio miesięcznie z pobytu w placówce korzystało 66 osób. W ciągu całego roku 2017 z pobytu w placówce skorzystało 80 osób. Na utrzymanie placówki wydatkowano kwotę 623.000,00 zł. Z tytułu odpłatności pensjonariuszy jako dochody Miasta odprowadzono kwotę 125.653,00 zł.

Dom zapewnia pensjonariuszom organizację czasu wolnego, muzykoterapię, terapię zajęciową, gimnastykę. Prowadzone są kółka zainteresowań oraz organizowane są imprezy kulturalne i okolicznościowe takie jak: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia Bożego Narodzenia, spotkanie sylwestrowe połączone z zabawą taneczną, ogniska z pieczeniem kiełbasek. W Dz.D.P.S. organizowane są również uroczyste akademie z okazji świąt państwowych takich jak: Święta majowe oraz Dzień Odzyskania Niepodległości 11 listopada, a także Dzień Pracownika Socjalnego 21 listopada. Prowadzona jest również współpraca z Jeleniogórskim Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej w Jeleniej Górze oraz z Książnicą Karkonoską w Jeleniej Górze, w ramach której odbywają się spotkania z ciekawymi ludźmi, prelekcje i pogadanki, z Przedszkolem „Okrągłaczek”, oraz z młodzieżą z jeleniogórskich szkół podstawowych i średnich. W roku sprawozdawczym pensjonariusze kolejny raz wzięli udział w „Senioraliach” organizowanych przez Polski Związek Emerytów i Rencistów w Jeleniej Górze

W roku 2017 r. kontynuowano także współpracę z Bursą Szkolną w Jeleniej Górze przy ulicy Kilińskiego, w ramach której uczennice szkół zawodowych, odbywające kursy zawodowe w Jeleniej Górze wykonywały kilka razy w roku nieodpłatnie usługi fryzjerskie dla pensjonariuszy. Dodatkowo pensjonariuszki placówki mogły korzystać nieodpłatnie z zabiegów kosmetycznych w zakresie masażu i pielęgnacji twarzy, wykonywanych przez emerytowaną kosmetyczkę, także pensjonariuszkę.

Raz na pół roku w ramach akcji „Bezpieczny Senior” odbywały się spotkania z osobami zajmującymi się realizowaniem programu, m.in. z dzielnicowymi i strażnikami miejskimi. Celem tych spotkań była poprawa poczucia bezpieczeństwa osób w starszym wieku, samotnych oraz niepełnosprawnych.

Pensjonariusze do swojej dyspozycji mają salę terapii zajęciowej i pracownię krawiecką, salę telewizyjną, salę gier, czytelnię z codzienną prasą, salę rehabilitacyjną wyposażoną w sprzęt do ćwiczeń, gdzie poprawiają swoją sprawność ruchową oraz stołówkę.

W Dziennym Domu Pomocy Społecznej działa także Klub Seniora, prowadzony przez pensjonariuszy, gdzie organizowane są spotkania przy kawie i herbacie, imieniny, urodziny w gronie pensjonariuszy, zabawy taneczne.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej zapewnia swoim pensjonariuszom wyżywienie w postaci trzech posiłków dziennie: śniadania, obiadu oraz podwieczorku. Odpłatność za wyżywienie w 2017 r. wynosiła 9 zł 50 gr za każdy dzień i obliczana jest na podstawie dziennych raportów żywieniowych w wysokości zakupu produktów żywnościowych.

III. ZADANIA WŁASNE POWIATU.

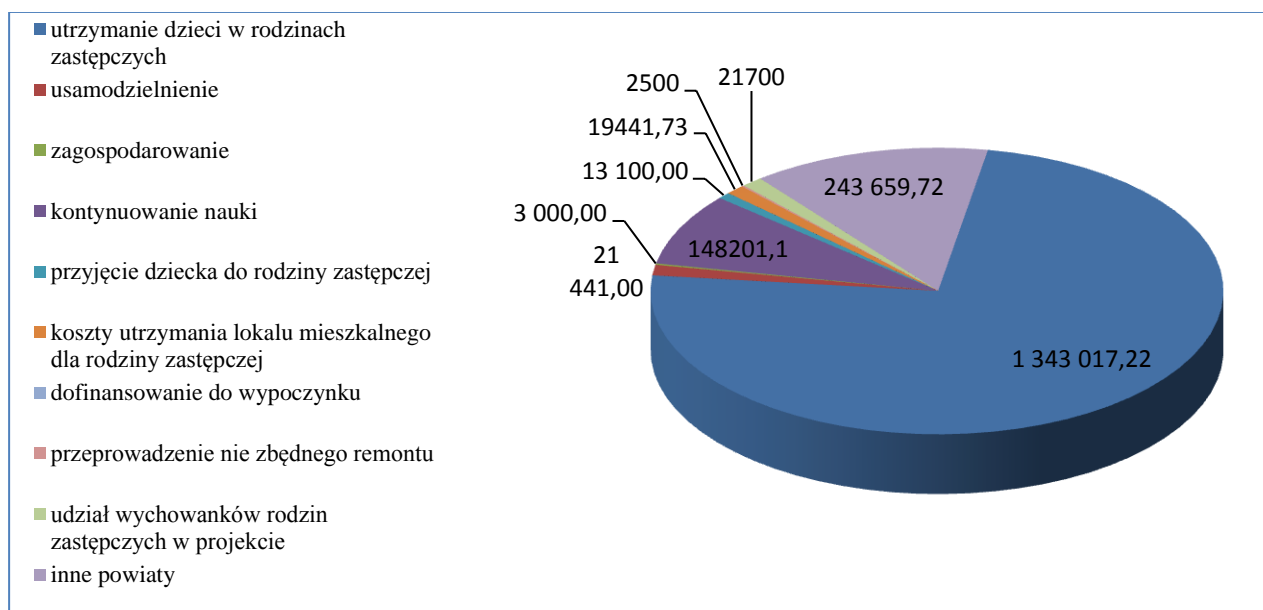
Do zadań własnych powiatu należy między innymi opieka nad rodziną i dzieckiem oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

W roku 2017 na realizację zadań, wykonywanych przez **Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem**, związanych z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, wydatkowano kwotę 1 818 130,77 zł, przy czym 243 659,72 zł przekazano powiatom, na terenie, których przebywają w rodzinach zastępczych pochodzące z terenu Jeleniej Góry.

Pozostała kwota 1 574 471,05 zł została wydatkowana na:

- pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 158 dzieci w 121 rodzinach zastępczych (3 rodziny zastępcze zawodowe, 24 rodziny zastępcze niezawodowe i 94 rodzin spokrewnionych) w wysokości 1 343 017,22 zł (w tym również świadczenia podstawowe na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, a przebywające w rodzinach zastępczych w Jeleniej Górze),
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłaconą 5 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 21 441,00 zł,
- pomoc na zagospodarowanie wypłaconą 2 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 3 000,00 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki wypłaconą 34 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 148 201,10 zł,
- jednorazową pomoc pieniężną na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjmowaniem dziecka do rodziny zastępczej, wypłaconą 12 dzieciom przebywającym w 8 rodzinach zastępczych w wysokości 13 100,00 zł,
- dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania wypłacone 7 na rzecz dzieci w wysokości 2 070,00 zł,
- świadczenie na przeprowadzenie niezbędnego remontu wypłacone 1 zawodowej rodzinie zastępczej w wysokości 2 500,00 zł,
- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania lokalu dla 2 zawodowych rodzin zastępczych w wysokości 19 441,73 zł.,
- świadczenia dla usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych biorących udział w projekcie „Postaw na siebie II”, współfinansowanym ze środków Europejskiego

Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa
Dolnośląskiego 2014-2020 wypłacone w wysokości 21 700,00 zł

Wyk. 4. Środki wydatkowane na organizowanie opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

W roku 2017 na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych wypłacone były również świadczenia w formie dodatku wychowawczego, na ten cel zostały wydatkowane środki w wysokości 726 579,16 zł (wraz z kosztami obsługi). W ciągu roku wydanych zostało łącznie 141 decyzji przyznających prawo do dodatku wychowawczego.

W 2017 r. w Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zostało wydanych 318 decyzji administracyjnych w tym:

- przyznających pomoc dla rodzin zastępczych, osób usamodzielnianych, na kontynuację nauki – 177 decyzji
- przyznających dodatek wychowawczy – 141 decyzji.

W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Ośrodku w roku sprawozdawczym zatrudnionych było **5 asystentów rodziny**.

Do zadań asystenta należało między innymi: diagnozowanie sytuacji rodziny i określenie, wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb, sporządzenie planu pracy z rodziną, zorganizowanie wsparcia środowiskowego oraz podejmowanie wspólnie z rodziną działań związanych z realizacją zadań zawartych w planie, prowadzenie poradnictwa i edukacji w zakresie możliwości rozwiązywania występujących problemów, pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny, kontrolowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć, dalsze budowanie aktywnej postawy rodziny.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – liczba rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W 2017 r. wsparciem asystentów rodziny objętych było łącznie 80 rodzin, z 16 rodzinami asystenci zakończyli pracę (w 8 przypadkach ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 6 przypadkach ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, natomiast w 2 przypadkach z uwagi na inne przyczyny).

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem w okresie sprawozdawczym zatrudnionych było również **3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**. Do ich zadań należało między innymi:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie we współpracy z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną biologiczną planu pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinie zastępczej,
- pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu oraz w uzyskaniu dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przekazywali do Ośrodka Adopcyjnego informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających – w 2017 r. z rodzinnej pieczy zastępczej do adopcji trafiło 2 dzieci. Do zadań koordynatorów rodziny należało także udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej w oparciu o indywidualne programy usamodzielnienia. Świadczyli oni merytoryczne wsparcie rodzin zastępczych oraz udzielali pomocy w przezwyciężeniu problemów wychowawczych z dziećmi, nawiązując bezpośredni kontakt z rodzinami zastępczymi oraz monitorując proces adaptacji dziecka w rodzinie zastępczej, jego rozwój psychiczny, wystąpienie zaburzeń rozwojowych lub postępów w rozwoju dziecka.

Do zadań koordynatorów należy również współpraca z pracownikami socjalnymi w zakresie umożliwienia dzieciom przebywającym w rodzinie zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, inicjowanie nowych form wsparcia uwzględniających zasoby środowiska lokalnego dla rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych. W okresie sprawozdawczym opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 49 rodzin zastępczych.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którym w Jeleniej Górze wyznaczony jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi specjalistami pracującymi z dzieckiem i rodziną zastępczą, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu.

W 2017 r. zostało sporządzonych 87 opinii dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 58 opinie dotyczące funkcjonowania rodzin zastępczych. Pracownik socjalny przeprowadza także wymagane przepisami prawa aktualizacyjne wywiady środowiskowe.

W przypadku wystąpienia sytuacji problemowych przeprowadzane są wizyty w szkołach, rozmowy z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym. Analizie podlegają zgłaszane przez rodziców zastępczych trudności opiekuńczo – wychowawcze. Opracowywany jest także plan działań interwencyjnych i naprawczych. Ocenie podlegają kontakty dzieci z rówieśnikami, stosunek do dorosłych, relacje między poszczególnymi członkami rodziny.

W uzasadnionych przypadkach sporządzany jest wniosek do Sądu o wydanie odpowiednich zarządzeń dotyczących rodziny zastępczej – w roku 2017 sporządzonych zostało 6 takich wniosków. W sytuacji, kiedy w trakcie pracy z rodziną stwierdzony zostaje brak zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, sporządzane są do Sądu Rejonowego wnioski o powrót dziecka do rodziny biologicznej, bądź też o umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do Sądu Rejonowego złożono 2 wnioski o powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych.

Na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności przez wychowanków rodzin zastępczych lub na dwa miesiące przed opuszczeniem placówki opiekuńczo – wychowawczej, pełnoletni wychowankowie mają sporządzany program usamodzielnienia, gdzie wraz z wychowankiem i jego opiekunem określone są cele i zadania wychowanka, jego plany edukacyjne oraz życiowe. W przypadku braku opiekuna programu usamodzielnienia, opiekunem zostaje pracownik socjalny Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przyjmując na siebie obowiązek pomocy i nadzorowania wychowanka. W 2017 r. indywidualne programy usamodzielniania były przygotowane dla 9 wychowanków.

Ponadto dla potrzeb Sądu Rejonowego przeprowadzono 15 wywiadów w środowisku, na podstawie, których sporządzono 15 opinii dotyczących osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W roku sprawozdawczym czterech pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze posiadało uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. W 2017 r. przeszkolonych zostało 3 kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz 2 kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej.

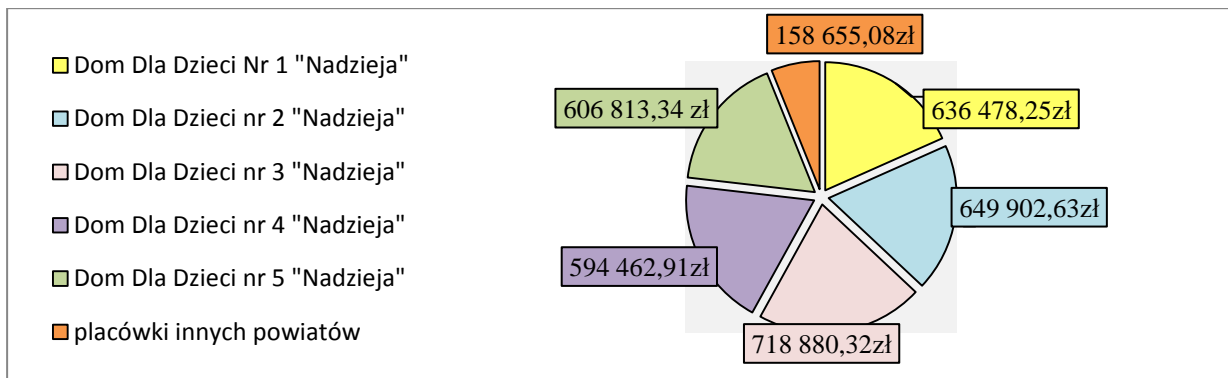
Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zajmuje się również wydawaniem skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych. W roku sprawozdawczym wydane zostały 42 takie skierowania, w tym:

- 6 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 1 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 6 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 2 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 1 skierowanie do Domu Dla Dzieci nr 3 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 4 skierowania do Domu Dla Dzieci nr 4 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 9 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 5 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 16 skierowań do Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka” w Jeleniej Górze, zawierającego w swojej strukturze 3 placówki opiekuńczo – wychowawcze.

W 2017 r. na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wydatkowano łącznie kwotę 3.379.853,02 zł. W kwocie tej mieści się :

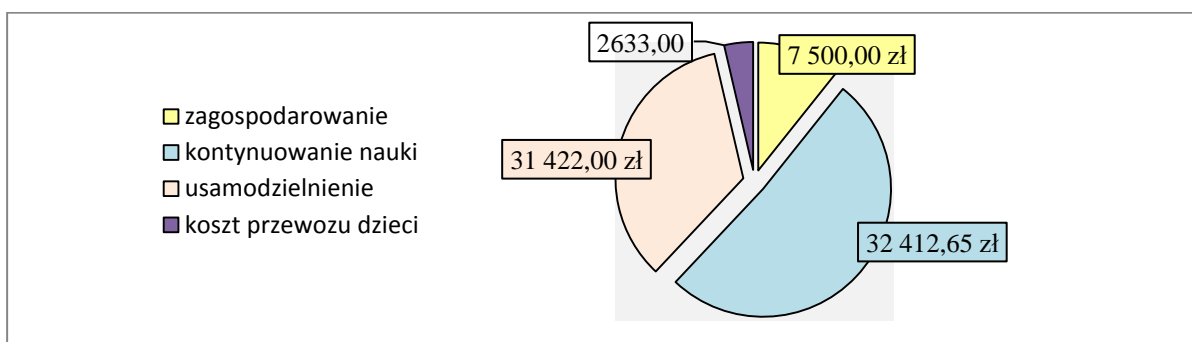
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 1 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 636 478,25 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 2 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 649 902,63 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 3 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 718 880,32 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 4 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 594 462,91 zł,

- koszty utrzymania dzieci w Domu Dla Dzieci nr 5 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 606 813,34 zł,
- opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów – 158 655,08 zł.

W ramach przyznanych świadczeń pieniężnych wydatkowano kwotę 73 967,65 zł wypłaconą wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych z przeznaczeniem na świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia oraz pokrycie kosztów przewozu dzieci do placówek. W powyższej kwocie mieści się:

- pomoc na zagospodarowanie dla 5 osób w łącznej kwocie 7 500,00 zł,
- pomoc pieniężna w związku z kontynuowaniem nauki dla 10 osób w łącznej kwocie 32 412,65 zł,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla 6 osób w łącznej kwocie 31 422,00 zł
- koszt przewozu dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych w łącznej kwocie 2 633,00 zł.

Wyk. 6. Środki wydatkowane na pomoc wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Dzięki staraniom Działu i złożeniu 2 ofert konkursowych, udało się pozyskać w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017” dodatkowe środki finansowe w łącznej kwocie 158 870,00 zł, które przeznaczone zostały na:

- dofinansowanie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – 57 298,00 zł,
- dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny – 101 572,00 zł.

W strukturach Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem działa także **Świetlica dla Dzieci „Jelonek”** mieszcząca się przy ul. Kilińskiego 16.

Przeznaczona jest ona dla 30 dzieci z terenu Jeleniej Góry wywodzących się ze środowisk zagrożonych wykluczeniem. Średnia frekwencja to 20 podopiecznych.

Do głównych zadań realizowanych w Świetlicy należy:

- pomoc w nauce oraz uzupełnianie zaległości edukacyjnych,
- przeciwdziałanie zagrożeniom społecznym,
- dożywianie dzieci,
- organizowanie podopiecznym czasu wolnego,
- doraźna pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, osobistych, szkolnych,
- rozwój kultury osobistej wychowanków,
- rozwój umiejętności interpersonalnych wychowanków,
- propagowanie zdrowego stylu życia, postaw abstynenckich,
- zajęcia arteterapeutyczne,

W celu realizacji powyższych zadań podejmowane były różne formy działań edukacyjno – wychowawczych. Wychowawcy pomagali dzieciom przy odrabianiu lekcji oraz prowadzili zajęcia reedukacyjne, zgodnie ze zgłaszanymi przez dzieci i rodziców problemami w nauce. Ponadto prowadzone były zajęcia rozwijające kulturę osobistą, przyswajające zasady dobrego wychowania oraz dbałość o higienę.

Z dziećmi prowadzono pogadanki i rozmowy wychowawcze na tematy dotyczące właściwego zachowania wychowanków podczas zabawy, współpracy w grupie, podczas wyjść na wycieczki, na temat zachowania się w stosunku do kolegów, dorosłych, w szczególności osób starszych. Podczas paneli dyskusyjnych ukazywano dzieciom niebezpieczeństwa związane z zażywaniem narkotyków, spożywaniem alkoholu, przebywaniem wśród osób o negatywnej opinii społecznej.

W ramach działań ukierunkowanych na rozwój twórczych zainteresowań oraz różnego rodzaju umiejętności wychowanków prowadzone były:

- zajęcia plastyczno-manualne (wykonywanie prac plastycznych różnymi technikami, prace z masy solnej, plasteliny, modeliny, bibuły, szablony, projektowanie kart okolicznościowych),

- zajęcia wzbogacające posiadane wiadomości, zaspokajające ciekawość świata (czytanie książek, oglądanie programów i filmów edukacyjnych, rozmowy i pogadanki z dziećmi, zabawy tematyczne, gry dydaktyczne i edukacyjne),
- zajęcia mające na celu kształtowanie umiejętności wypowiedzania się na zadany temat, formułowania pytań i odpowiadania na nie (rozmowy z dziećmi, pogadanki, zabawy związane z zadawaniem pytań),
- zajęcia kształtujące umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy (konkursy, quizy, rozwiązywanie krzyżówek, zagadek, gry tematyczne),
- zajęcia kulinarne (przygotowanie kanapek z wykorzystaniem produktów dostępnych w danej porze roku, przygotowanie sałatek warzywnych, owocowych, wypieki ciast i ciasteczek, pomoc w przygotowaniu codziennych posiłków, higiena i porządek podczas zajęć kulinarnych),
- zajęcia muzyczno – taneczne (słuchanie muzyki poważnej, tanecznej, rozrywkowej, karaoke – konkurs śpiewania, zabawy taneczne, nauka piosenek),
- zajęcia rozwijające sprawność fizyczną (wyjścia na basen, wyjazd do Term Cieplickich, wyjścia na lodowisko, wyjścia w teren na ścieżkę zdrowia, gry i zabawy na świeżym powietrzu, zawody sportowe, wycieczki po okolicy).

W Świetlicy zorganizowano szereg imprez okolicznościowych (zabawa karnawałowa, Walentynki, Dzień Kobiet, Wielkanoc, Dzień Dziecka, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia), przy przygotowywaniu których wychowankowie brali czynny udział.

Przez cały rok prowadzone były zabawy grupowe mające na celu integrowanie grupy, rozwijające umiejętności współpracy, działania w grupie – umiejętności rozwiązywania problemów wynikających z przebywania w grupie rówieśniczej oraz zajęcia rozwojowe mające na celu nabycie i ukształtowanie umiejętności w komunikacji interpersonalnej – radzenie sobie z emocjami, stresem i napięciem w sytuacjach konfliktowych, nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy grupa rówieśnicza nakłania do zachowań ryzykownych i niebezpiecznych.

Mając na uwadze, iż w okresie ferii zimowych i wakacji letnich ze względu na okres urlopowy szkół i placówek specjalnych oferta edukacyjno-opiekuńcza w Jeleniej Górze dla dzieci niepełnosprawnych jest niewystarczająca, a ich rodzice pozostawieni są bez pomocy w zakresie zorganizowania czasu wolnego dzieciom, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze podjął się zorganizowania w miesiącach: lutym i lipcu 2017 r. Świetlicy dla Dzieci przy ul. Kilińskiego 16, warsztatów integracyjnych dla dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadanie polegało na zorganizowaniu zajęć wakacyjnych dla grupy 20 dzieci, w tym 5 z niepełnosprawnych będących mieszkańcami Jeleniej Góry. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00 uczestnicy warsztatów byli objęci opieką pedagogów, którzy zapewnili im atrakcyjne zajęcia, w tym arteterapeutyczne.

W trakcie pobytu w świetlicy dzieci miały zapewnione drugie śniadanie oraz obiad dostarczany w ramach usługi cateringowej przez Zakład Aktywności Zawodowej „Rosa”.

W ramach prowadzonych zajęć dzieci uczestniczyły m.in w :

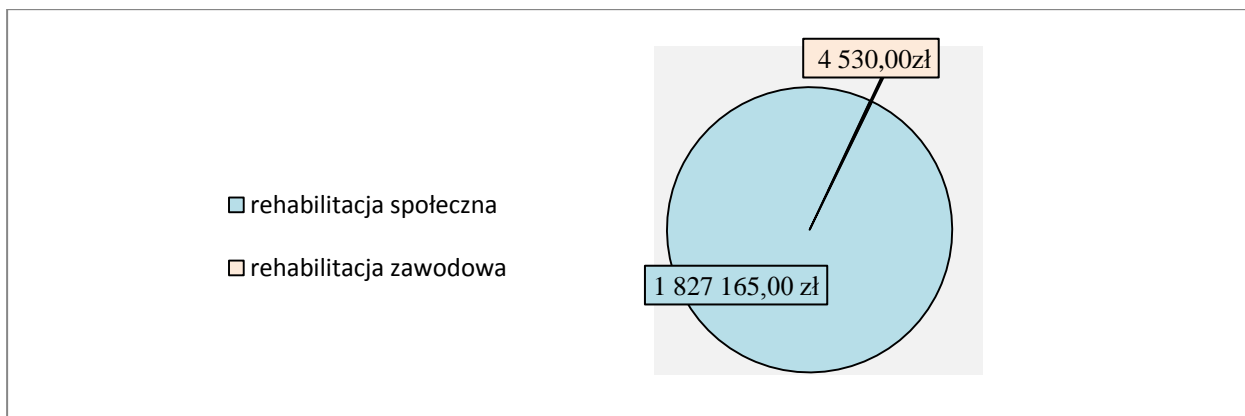
- zajęciach integracyjnych mających na celu poznanie siebie nawzajem, rozpoznanie swoich mocnych stron, poznawanie własnych zainteresowań,
- zajęciach ruchowych i muzycznych, (w tym relaksacyjnych oraz związanych z poznawaniem różnych stylów muzycznych, twórców muzyki, karaoke, elementy rytmiki),
- zajęciach kulinarnych,
- warsztatach ceramicznych (nauka pracy z gliną, wyrabianie drobnych elementów z gliny)
- zajęciach plastycznych, tworząc prace plastyczne z wykorzystaniem różnorodnych technik o różnej tematyce – np. dzielni Strażacy, Zabytki, Plakat filmowy, portrety
- spotkaniu z podróżnikiem Panią Dorotą Książkiewicz - wysłuchanie opowiadań o podróżach po Afryce,
- balu na zakończenie warsztatów zimowych i letnich z podsumowaniem zajęć i uroczystym rozdaniem dyplomów uczestnictwa,
- ognisku integracyjnym z pieczeniem kielbasek,
- zajęciach ruchowych i muzycznych, (w tym relaksacyjnych oraz związanych z poznawaniem różnych stylów muzycznych, twórców muzyki),
- zajęciach kulinarnych,
- zajęciach zintegrowanych o tematyce teatralnej (odgrywanie scenek teatralnych),
- warsztatach bębniarskich (z użyciem bębnów afrykańskich oraz innych instrumentów perkusyjnych – gra na instrumentach oraz samodzielne tworzenie prostych instrumentów muzycznych),
- warsztatach wikliniarskich (samodzielne wyplatanie z wikliny podstawek i „łapaczy snów”),
- balu na zakończenie wakacji połączonym z podsumowaniem warsztatów i uroczystym rozdaniem dyplomów uczestnictwa.

Oprócz zajęć prowadzonych w pomieszczeniach Świelicy oferta dla dzieci obejmowała również wycieczki i inne atrakcje, tj.:

- wyjście do Term Cieplickich,
- wyjście na lodowisko,
- wycieczkę na Wzgórze Krzywoustego,
- ognisko integracyjne połączone z pieczeniem kiełbasek,
- wycieczkę do Muzeum Karkonoskiego (zwiedzanie muzeum z przewodnikiem i udział w wybranej przez dzieci lekcji wyjście do pizzerii,
- wyjście do Restauracji Mc Donalds,
- rajd na punkt widokowy „Grzybek” połączony z piknikiem w plenerze,
- wycieczkę do Muzeum Przyrodniczego w Cieplicach,
- wizytę w jednostce Państwowej Straży pożarnej, poznanie codziennej pracy strażaków,
- wyjście do kina DKF Klaps na seans „BFG Bardzo Fajny Gigant” oraz „Szajbus i pingwiny”
- wyjścia do kina Helios
- wyjazd do Szklarskiej Poręby – zwiedzanie Parku Dinozaurów
- wycieczkę na Wzgórze Kościuszki połączona z zabawami ruchowymi na placu zabaw i siłowni zewnętrznej.

W 2017 roku **Dział Rehabilitacji** realizował zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem finansowania były środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Limit środków przyznany decyzją Zarządu PFRON dla Miasta Jeleniej Góry na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rok 2017 wynosił 1.831.695,00 zł. Udział środków na rehabilitację społeczną i zawodową przedstawia poniższy wykres:

Wyk. 7. Środki wydatkowane na rehabilitację społeczną i zawodową.

W 2017 roku Dział realizował następujące zadania:

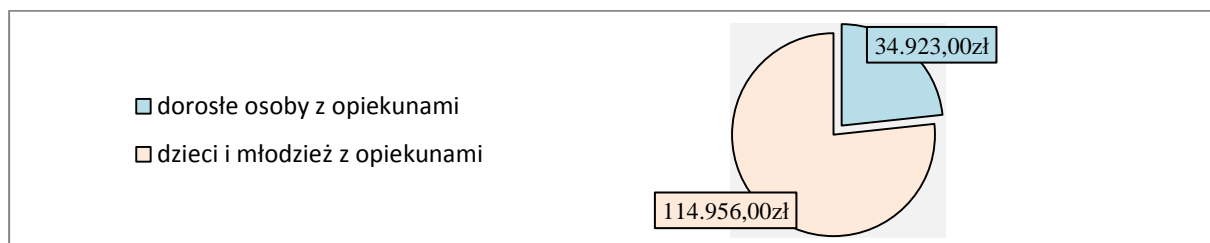
- zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- obsługa merytoryczna i finansowa programów celowych PFRON, których uczestnikiem jest Miasto Jelenia Góra,
- prowadzenie wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta Jeleniej Góry,
- prowadzenie Punktu Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2017 roku realizowano następujące zadania:

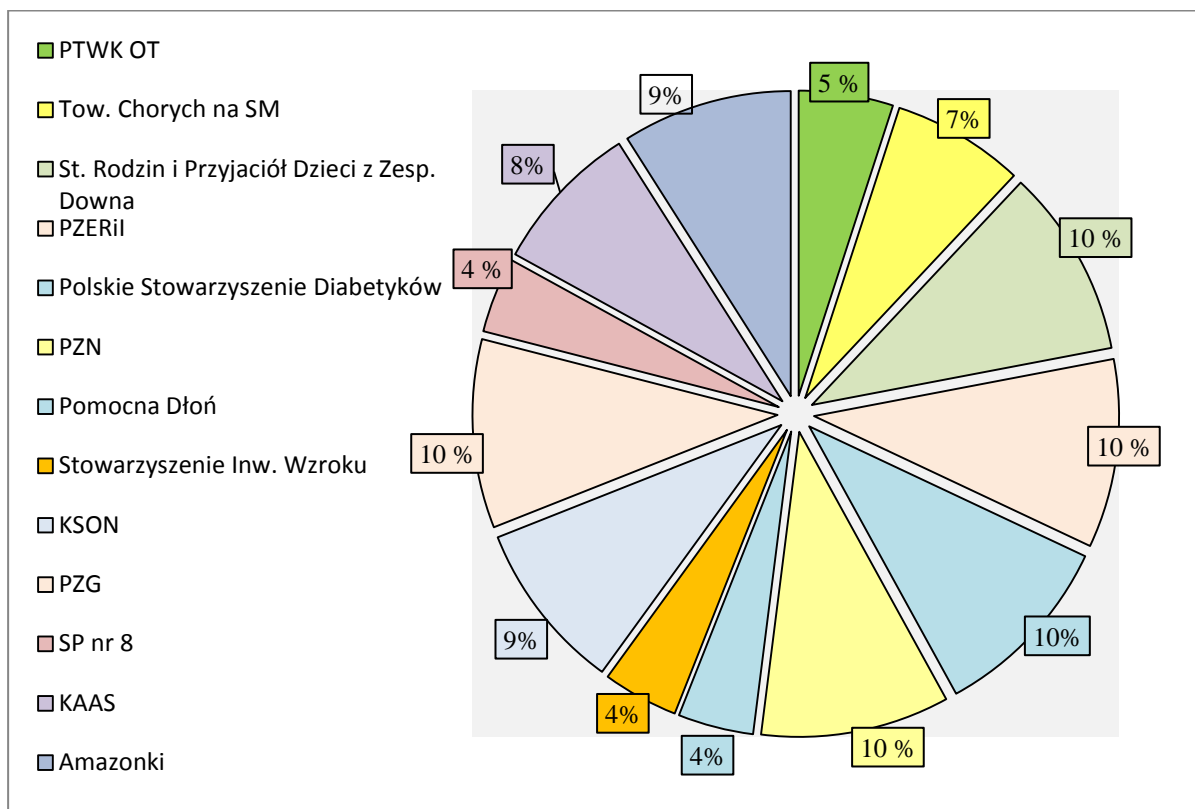
1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych na kwotę 149.879,00 zł. Liczba ubiegających się o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ogółem wyniosła 426 osób, w tym 159 opiekunów. Wyplacono dofinansowanie dla 139 osób, w tym 61 opiekunów.

Wyk. 8. Środki wydatkowane na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Na zadanie to wpłynęły 34 wnioski (34 imprezy), na kwotę 129.959,00 zł. Przedmiotowe wnioski złożyło 14 organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana na to zadanie wyniosła 49.359,00 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy jednoczesnej pozytywnej opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, przyznał dofinansowanie do organizacji 18 imprez podmiotom wymienionym w poniższym wykresie. W imprezach tych wzięło udział łącznie 640 osób niepełnosprawnych.

Wyk. 9. Udział procentowy przyznanych dofinansowań ze środków PFRON poszczególnym wnioskodawcom na sport, kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych.

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Wydatkowano kwotę 488.598,00 zł, w tym na:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 5 niepełnosprawnych osób – 9.596,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 2 podmiotów prowadzących działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych – 20.000,00 zł,
- dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 875 osób – 459.002,00 zł.

Należy podkreślić, że dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne jest niezmiernie ważnym zadaniem, gdyż są to środki i sprzęty niezbędne do godnego i pełniejszego funkcjonowania tych osób w środowisku. Należą do nich: protezy kończyn i protezy piersi, aparaty słuchowe i systemy FM, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwodleżynowe, ortezy, obuwie i gorsety ortopedyczne, peruki, kule, pieluchomajtki, protezy powietrzne oraz worki stomijne i cewniki, urządzenia multifunkcyjne.

4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych przeznaczono kwotę 179.500,00 zł (wydatkowano 179.499,00 zł). W ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do:

- barier architektonicznych – dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie uchwytów funkcjonalnych, dostosowania łazienek, likwidacja progów, poszerzanie otworów drzwiowych, wykonanie posadzek antypoślizgowych;

- barier technicznych – centralne ogrzewanie bezobsługowe, uchwyty funkcjonalne, podnośnik sufitowy, schodolazy, pralki, zmywarki, czytniki książek mówionych, płyty indukcyjne;
- barier w komunikowaniu się – komputery z przyłączem do internetu.

Wnioski w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się nie były w roku sprawozdawczym składane.

Wydatkowanie środków finansowych na to zadanie przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2017 roku		Zrealizowane umowy w 2017 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Bariery architektoniczne	27	261.011,00	12	55.010,00
2.	Bariery w komunikowaniu się	50	105.004,00	39	34.770,00
3.	Bariery techniczne	42	161.494,00	33	89.719,00
	OGÓŁEM :	119	527.509,00	84	179.499,00

Tab. 2. Środki wydatkowane na likwidację barier dla osób niepełnosprawnych.

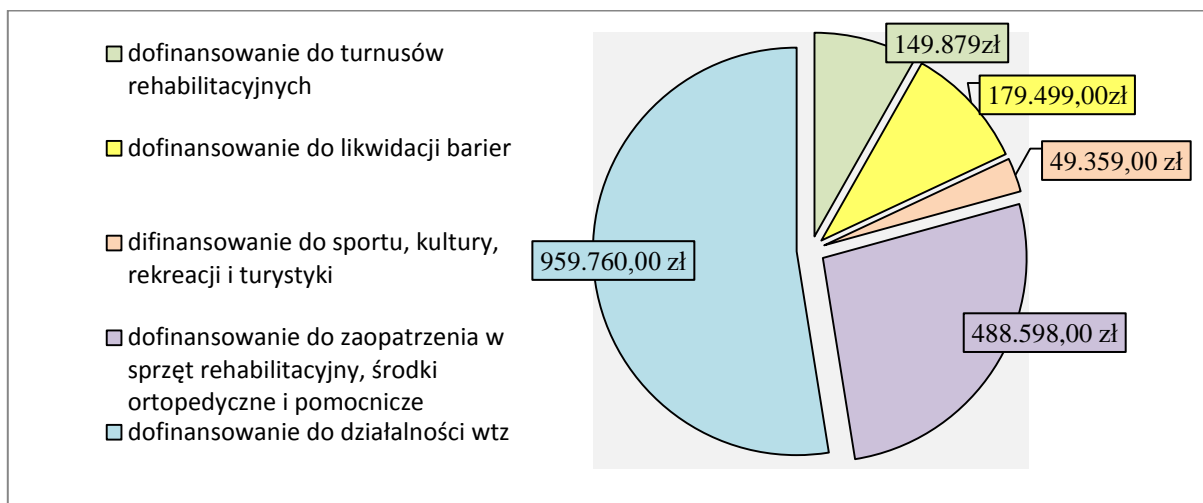
5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. W 2017 r. przeznaczono na to zadanie kwotę 959.760,00 zł. Na terenie Miasta Jeleniej Góry funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej:

- przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, w którym rehabilitowanych jest 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami – kwota dofinansowania 319.920,00 zł,
- przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną – kwota dofinansowania 639.840,00 zł.

Roczny koszt pobytu w WTZ jednego uczestnika, pokrywany ze środków PFRON, podobnie jak w latach poprzednich wynosił 15.996,00 zł.

Należy podkreślić, iż 10% ogólnych kosztów działalności WTZ sfinansowane zostało ze środków budżetu Miasta Jeleniej Góry tj. w wysokości 81.609,00 zł oraz budżetu Powiatu Jeleniogórskiego – 25.031,00 zł. Dział Rehabilitacji prowadzi nadzór merytoryczny i finansowy nad działalnością ww. placówek.

Poniższy wykres przedstawia wysokość wydatkowanych środków PFRON w 2017 roku w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Wyk. 10. Środki wydatkowane na rehabilitację społeczną.

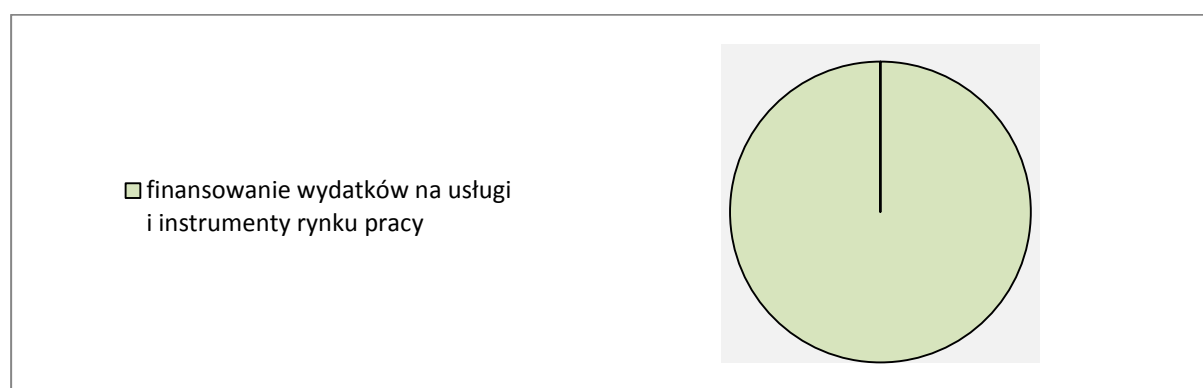
Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia oraz uzyskanie awansu zawodowego przez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy oraz pomocy w zatrudnieniu.

Przy realizacji wyżej wymienionego zadania Dział Rehabilitacji współpracuje m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz pracodawcami.

W ramach rehabilitacji zawodowej Dział realizował w 2017 roku następujące zadania:

1. finansowanie wydatków na usługi i instrumenty rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu. Na ten cel przeznaczono kwotę 4.530,00 zł. Dział Rehabilitacji obsługuje to zadanie finansowo, natomiast jest ono realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze poprzez finansowanie m.in. szkoleń zawodowych, stypendiów i staży. W roku sprawozdawczym przedmiotowe dofinansowanie otrzymała 1 osoba.

Wysokość wydatkowanych środków PFRON w 2017 roku w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych przedstawia poniższy wykres.

Wyk. 11. Środki wydatkowane na rehabilitację zawodową.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej ogółem wydatковано w 2017 r. kwotę 1.831.618,00 zł. W ramach 2,5% środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych, do budżetu Miasta przekazano kwotę 45.792,00 zł.

Miasto Jelenia Góra jest uczestnikiem programów celowych ogłaszanych przez PFRON. W roku sprawozdawczym realizowano 1 program celowy:

1. Program celowy „**Aktywny samorząd**”. Rok 2017 to szósty rok działania programu. W trakcie realizacji programu złożono 86 wniosków na łączną kwotę 303.414,00 zł. Przyznano dofinansowanie 83 osobom niepełnosprawnym, na łączną kwotę 284.855,00 zł w ramach następujących obszarów:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

- 1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
  - a) Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, **1 osoba, kwota 5.000,00 zł;**
- 2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
  - a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, **18 osób, kwota 132.365,00 zł;**
  - b) Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, **2 osoby, kwota 4.000,00 zł;**
- 3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
  - a) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, **3 osoby, kwota 6.000,00 zł;**
- 5) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, **9 osób, kwota 11.488,00 zł;**

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym:
50 osób, kwota 126.002,00 zł.

Przy Dziale Rehabilitacji funkcjonuje **Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych**, który na bieżąco udziela informacji osobom niepełnosprawnym o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Z Punktu Informacji korzystają także pracodawcy w sprawach dotyczących ulg, zwolnień i dotacji z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę Ośrodka pod adresem <http://www.mops.jelenia-gora.pl/>.

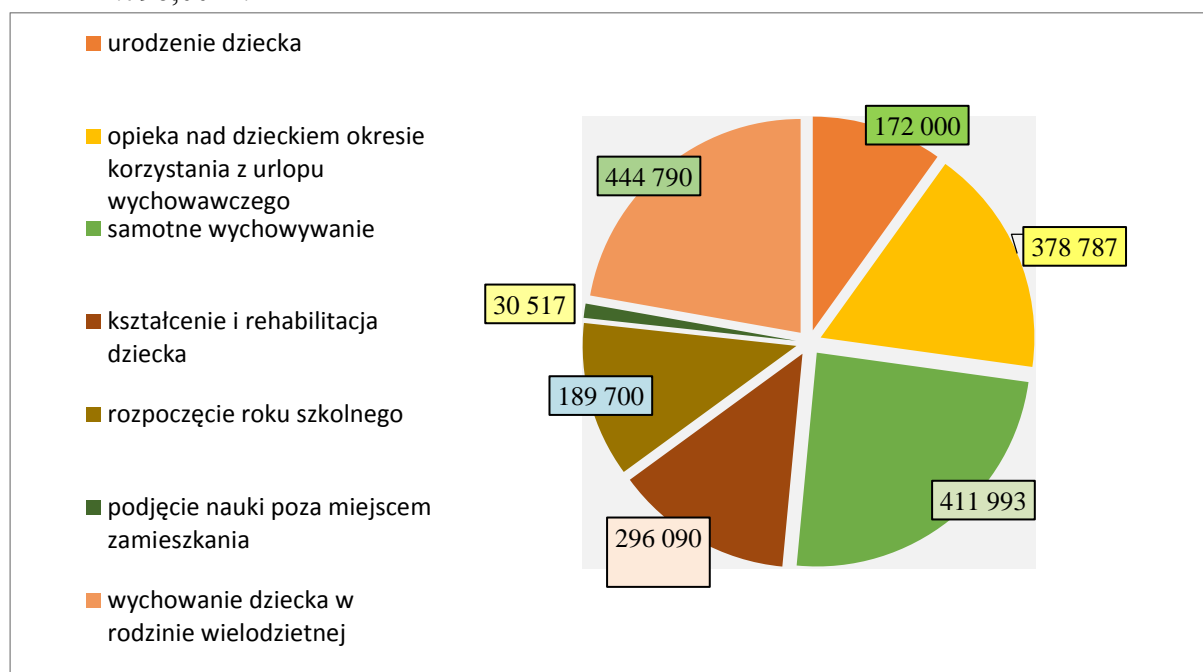
IV. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w roku 2017 Ośrodek wydatkował kwotę 22.536.797,89 zł.

W roku 2017 **zasiłki rodzinne** wypłacono na rzecz 3.500 dzieci na kwotę 3.894.063,00 zł. Osoby, które mają prawo do zasiłku rodzinnego, mogą być również uprawnione do dodatków.

W okresie sprawozdawczym do zasiłku rodzinnego wypłacono dodatki na kwotę 1 923 877 zł z tytułu:

- urodzenia dziecka na rzecz 172 dzieci na kwotę 172.000,00 zł,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego na rzecz 140 dzieci na kwotę 378.787,00 zł,
- samotnego wychowywania dziecka na rzecz 231 dzieci na kwotę 411.993,00 zł,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka na rzecz 276 dzieci na kwotę 296.090,00 zł,
- rozpoczęcia roku szkolnego na rzecz 1897 dzieci na kwotę 189.700,00 zł,
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania na rzecz 48 dzieci na kwotę 30.517,00 zł,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na rzecz 5581 dzieci w kwocie 444.790,00 zł.

Wyk. 12. Środki wydatkowane na dodatki do zasiłku rodzinnego.

Ponadto w ramach przepisu art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, umożliwiającego pobieranie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami rodzinom, które nieznacznie przekroczyły kryterium dochodowe uprawniające do pobierania powyższych świadczeń wypłacono w roku 2017 zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w łącznej wysokości 144 515,05 zł.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka wypłacono na rzecz 485 dzieci na kwotę 485.000,00 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła od stycznia 2016 r. świadczenie rodzicielskie przysługujące matkom do ukończenia przez dziecko 1-go roku życia, które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego. W roku 2017 wypłacono świadczenia rodzicielskie na rzecz 247 dzieci w łącznej wysokości 1 590 040 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła trzy rodzaje świadczeń, których przyznanie wiąże się bezpośrednio z niepełnosprawnością wnioskodawców, bądź też osób pozostających pod ich opieką.

Z tego tytułu wypłacono:

zasilek pielęgnacyjny – przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji – w 2017 roku wypłacono zasiłek 2872 osobom na łączną kwotę 4 821 336 zł

- **świadczenie pielęgnacyjne** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności – w 2017 roku wypłacono świadczenie

340 osobom na łączną kwotę 5 253 281 zł

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka

w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji – w 2017 roku wypłacono zasiłek 84 osobom na łączną kwotę 424.991,00 zł.

–

Ponadto osobom uprawnionym opłacane były składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Takie świadczenia otrzymało 313 osób na kwotę 1.352.846,90 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów wypłacany był zasiłek dla opiekuna, który przysługuje danej osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r., na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw.

Zasiłek dla opiekuna w 2017 r. wypłacono 49 osobom na łączną kwotę 256.696,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie sprawozdawczym wypłacono 883 osobom uprawnionym na kwotę 3 999 695 zł. W 2017 r. wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano następujące działania:

- informacje przekazywane komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego wobec 119 osób,
- wnioski do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, skierowanie dłużnika do robót publicznych lub prac organizowanych

- na zasadach robót publicznych, oraz informacji od starosty o braku możliwości realizacji art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy wobec 20 osób,
- skierowanie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego wobec 67 osób,
  - skierowanie wniosku o zatrzymanie oraz zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wobec 15 osób.

Ponadto dodać należy, iż wysokość należności wyegzekwowanych bezpośrednio od dłużników alimentacyjnych oraz za pośrednictwem organów egzekucyjnych za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. wyniosła 738 674,09 zł.

W sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 5.605 decyzji, w tym 4625 decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych oraz 980 decyzji z tytułu funduszu alimentacyjnego.

Poza zadaniami przedstawionymi powyżej, Ośrodek opłacał także składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, za osoby otrzymujące wybrane świadczenia rodzinne. Na ten cel wydatkowano kwotę 461 781,00 zł dla 350 osób.

Ponadto tutejszy Ośrodek w roku 2017 wypłacił jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, o którym mowa w art.10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w wysokości 28 000,00 zł – tj. siedmiu osobom uprawnionym w wysokości po 4000,00 zł jednorazowo.

V. ZADANIA POZOSTAŁE.

Działając na podstawie:

- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,

Ośrodek był współorganizatorem **prac społecznie użytecznych**, które podejmowane były przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sporządził i przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze listę 473 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które mogą zostać skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym 202 kobiety i 271 mężczyzn. W 2017 r. z 241 osób skierowanych, prace społecznie użyteczne podjęło 193 osoby.

Z powodu odmowy podjęcia prac społecznie użytecznych lub ich przerwania, jak również z powodu braku współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego

lub niedotrzymywania jego postanowień, czy też nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia w 2017 r. wydano 99 decyzji odmawiających przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

W 2017 r. Ośrodek przekazał do budżetu miasta dochody w wysokości **1.374.705,91 zł** pochodzące z tytułu:

- odpłatności osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 247.483,16 zł,
- odpłatności pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej – 125.653,00 zł,
- odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze – 165.774,31 zł,
- dochody z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane z dotacji budżetu państwa – 3.550,80 zł (w tym dochód dla miasta 177,54 zł),
- odpłatności rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w rodzinach zastępczych – 1.853,05 zł,
- odpłatności rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 1.471,53 zł,
- innych świadczeń nienależnie pobranych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, dożywianie, świadczenia rodzinne) – 125.760,92 zł,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej zwróconych przez dłużników alimentacyjnych – 819.426,04 zł, z tego dochód Miasta – 207.464,17 zł,
- dochodów Ośrodka (czynsze, odsetki bankowe, inne) – 29.695,15 zł,
- PFRON w ramach 2,5 % środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych – 45.792,07 zł,
- PFRON w ramach kosztów obsługi z tytułu realizacji Programu „Aktywny samorząd” – 20.874,77 zł,

dochody z tytułu realizacji Projektu „Postaw na siebie II” – 265,97 zł.